

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעזעבי"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

בבית הבראית יהיה יטב לך

פרשת לך לך

ביתת ח' (א-ב)

הר"ד שאול יחזקאל שווארץ הי"ו
הר"ד יואל גרינוואלד הי"ו

חידו"ת לפרשת לך לך

לך לך מארצך.

והקשו המפרשים מה היה הנסיון הגדול לאברהם אבינו לעזוב את ארץ מולדתו ולעלות לארץ ישראל, דלכאורה מאי איכפת ליה לאותו צדיק להפרד מבית אביו עובדי אלילים, ולעלות לארץ הקדושה להתעלות בעבודת השי"ת, אמנם י"ל דהנה מודעת זאת מפי ספרים וסופרים כי בארץ ישראל יש להם להצדיקים עובדי ה' נסיונות קשות והתגברות היצר יותר מבחוצה לארץ, ועובדא ידענא שבעת שעמד הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיווקא זי"ע לעלות להשתקע בארץ ישראל, לשבוע מטוב קדושתה העליונה ולהתעלות שם בתורה ועבודה, תנאי התנה עם היצר, שהוא עולה לארץ הקדושה רק אם הוא לא יעלה עמו להפריעו מעבודתו והסכים השטן והבטיח לו שישאר בחוצה לארץ, ויהי כאשר הגיע הרה"ק לארץ ישראל והנה השטן לנגדו, התפלא הרה"ק ושאל לו הלא נתנית עמך שלא תעלה עמי לארץ ישראל השיב לו השטן זה שהבטיחך בחוצה לארץ היה אחד משלוחי וכאן בארץ ישראל אני בעצמי עומד ועושה עבודתי. ובדברים האלו יתבאר לן מה היה הנסיון לאברהם אבינו לעזוב את ארץ מולדתו ולעלות לארץ ישראל, שהרי נסיון גדול הוא להצדיק שאחר כל יגיעתו בחץ לארץ להתגבר על יצרו, יצטרך בארץ ישראל להתחיל מחדש במלחמה כבידה עם היצר בעצמו, העומד שם לשטן בדרך עבודת ה'.

(ברך משה)

לך לך מארצך. להנאתך ולטובתך.

הרה"ק רבי נחום מטשערנאביל זי"ע בעל מאור עינים ישב פעם במאסר אודות איזה עלילה, ובא

אליו זקן אחד וגילה לו הטעם שיושב כאן במאסר, יען כי דרכו בקודש היה תמיד להיות נע ונד לקבץ כסף לפדות השבויים, ולמען שירגיש את גודל מצות פדיון נפשות בזה ויהיה לו הנאה בעשיית המצוה כמו שאברהם אבינו ע"ה היה מעודו בעל מכניס אורח, ונתן לכל אחד אכילה ושתייה ולינה ביד הרחבה, אמר לו השי"ת לך לך להנאתך ולטובתך, שתהיה נע ונד ותרגיש את גודל הצער של האורחים, וזה הוא להנאתך ולטובתך שיעשה אח"כ המצוה ביתר שאת ויתר עוז, והזקן הזה שבא לגלות הטעם להרה"ק בעל מאור עינים אומרים שהיה אליהו הנביא.

(זכותא דאברהם)

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך וכו'.

ופירש רש"י להנאתך ולטובתך ושם אעשך לגוי גדול, וצ"ב מדוע לא ירצה אברהם לילך רק אם יהיה לו הנאה וטובה מהליכתו, הלא אפילו לא היה מבטיח לו הקב"ה כל הטוב והחסד שיגדל שמו וכו' אלא ח"ו ההיפוך ויהיה לו כל הרעות מ"מ עצם ההליכה הנאה וטובה היא לו שמקיים ציווי ה' ורצונו ית', ואפשר לפרש דהנה יש לחשוב על אברהם אבינו על מה ששיבר את הע"ז של נמרוד ומסר נפשו על זה ובארץ כנען שהיה אז מלאה בעבודה זרה כדאיתא במס' ע"ז לא מצינו ששיבר את הע"ז שלהם אלא אדרבה מצינו שהשתחוה לבני חת ונתן להם כבוד ולא שיבר את הע"ז שלהם, והתירוץ הוא דבאור כשדים לא שמעו לקולו של אברהם כלל ולא הועילו כל התוכחות שהוכיח אותם ולא עשה שם גרים כמו שעשה בארץ ישראל, על כן שבר את העבודה זרה

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעב"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

אולם אצל אברהם לא היה שייך דבר זה, כי על אף שהיה לו הרבה טובה מ"מ היה משפיע לכל העולם כל טוב, משום שכל הטובה שקיבל לא החזיקו לעצמו אלא עשה הרבה חסד עמו, וז"ש הכתוב ואברכך ואגדלה שמך ותקבל רוב טובה, ומכל מקום והיה ברכה שיתברך כל העולם על ידך.

(ישמח משה)

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון, ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ.

ובייטב לב (ר"פ וישב) הביא פירושו בשם דודו הגה"ק האריה דבי עילאי זללה"ה, שפי' הפסוק על פי מה דאיתא בשו"ע שכל מעשיו של אדם יהיה לשם שמים אפילו דברים של רשות כגון אכילה שתיה שינה הליכה וכל צרכי גופו יהיו כולם לעבודת הבורא ית"ש, וזה שאמר הכתוב ומלכי צדק מלך שלם "הוציא לחם ויין" דהיינו שהוציא ענין זה דלחם ויין, שאפילו כשהוא עוסק במאכל ומשתה בלחם ויין יהיה "כהן לאל עליון" שיהיו כל מעשיו לשם שמים, ובזה יל"פ המשך הפסוקים במה שאמר וברוך אברם לקל עליון קונה שמים וארץ, דהיינו שהיה אברהם מקשר שמיי"ם ואר"ץ גם יחד, כי ידוע ששמים רומזין על דברים רוחניים, וארץ רומז על דברים גשמיים, ואצל אברהם אבינו היו אף הדברים הגשמיים לשם שמים.

(עצי חיים)

שלהם דאולי עי"ז יפרישם מעי"ז ומסר את נפשו על זה, משא"כ בארץ כנען שם נתגדל שמו עד מאוד והרבה קיבלו את תוכחותיו ועשה שם הרבה גרים ע"כ לא היה לאברהם אבינו רשות למסור נפשו ולהתגרות עם אותם שלא שמעו בקולו ולא נתגיירו כי אם ח"ו ימיתוהו מה יעשו כל התלמידים של אברהם בלא רבם, והשתא מובן שפיר דעי"י שיגדל שמו של אברהם בארץ ישראל ויהיה לו הרבה תלמידים יוכל לעבוד את ה' במנוחה מבלי להתקוטט עם הרשעים, וזה היה לו להנאה ולטובה.

(חתם סופר)

ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה.

ויש לפרש דהנה הצדיקים עי"י שפרנסתם בצמצום ויש להם מידת ההסתפקות במועט עי"ז הם זנין ומפרנסים את כל העולם, וכמו שפירשתי את הפסוק בתהלים ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב, על דרך שפירשו המפרשים מה שאמרו חז"ל (ברכות י"ז ע"ב) כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת עד ערב שבת, שע"י שחנינא בני די לו בקב חרובין שהיה לו מדת הסתפקות להסתפק במעט אשר לו, בזכות זה ניזון כל העולם בשבילו. וזה שאמר הכתוב "ודורשי ה' לא יחסרו" עי"י שלדורשי ה' דהיינו הצדיקים לא יחסרו, שלא חסר להם כלום, שיש להם מדת הסתפקות, עי"ז "כל טוב", שיש השפעות של כל טוב לכל העולם, משא"כ אם היה נשפע לצדיקים בהרחבה, לא היו משתמשין במדת הסתפקות, והיו העולם חסר טובה וברכה,

אמרי נא אחותי את, במדרש פליאה מכאן ששוחטין לחולה בשבת, והיא פלאי.

דער רבי ר' יונתן אייבשיץ זי"ע זאגט א הערליכן פשט, ווייל די מפרשים פרעגן, פארוואס האט אברהם אבינו אזוי שטארק מורא געהאט אז איב די מצריים וועלן געוואויר ווערן אז דאס איז זיין ווייב וועט מען אים הרג'ענען, אויב וועסטו זאגן אז זיי האבן א פראבלעם צו נעמען אן אשת איש, פארוואס זאלן זיי נישט האבן א קיין פראבלעם אים צו הרגענען, וואס דאס איז שפיכות דמים?

נאר דער ר"ן (יומא פ" ע"ט, במשנה מי שאחזו בולמוס) ברענגט אז מ'האט אנגעפרעגט דעם ראב"ד אויב עס איז דא א חולה שיש בו סכנה אום שבת, און דער דאקטער הייסט אז ער מוז עסן פלייש, און עס איז נישטא קיין כשר'ע פלייש, אים צו געבן, וואס איז ענדערש, צי זאל מען אים געבן טריפה פלייש צו עסן, צי מ'זאל הייסן פאר א איד זאל גיין שחט'ן פאר'ן חולה כשר'ע פלייש, שרייבט דער ראב"ד אז מ'זאל ענדערש רופן א שוחט וואס זאל שחט'ן כשר'ס ווי מ'זאל אים געבן נבילה, איז דער ר"ן מסביר דעם טעם ווייל ווען ער עסט נבילה איז ער עובר אויף יעדע כזית א עקסטערע עבירה, משא"כ אויב מ'האט גע'שחט'ן איז מען נאר חייב איין עבירה.

די זעלבע זאך קען זיין דא, אז אברהם האט מורא געהאט אז מ'וועט אים הרגענען, איי עס איז שפיכת דמים, האט ער געקלערט די סברא אז פון שפיכת דמים האבן זיי נישט אזוי שטארק מורא ווייל מ'איז עובר נאר איינמאל, משא"כ עריות איז מען עובר יעדעס מאל עקסטער.

דאס זאגט דער מדרש "אמרי נא אחותי את" זעהן מיר פון דעם אז אברהם האט מורא געהאט אז מ'וועט אים הרג'ענען, פארוואס האט ער מורא געהאט אז מ'וועט אים הרג'ענען, שפיכת דמים איז דאך די זעלבע עבירה ווי אשת איש, אלא מאי איז דא א חילוק צווישן ווען מ'איז עובר איינמאל צי ווען מ'איז עובר מערערע מאל, "מכאן ששוחטין לחולה בשבת", אז מ'מעג שחט'ן פאר א חולה אום שבת פאר די זעלבע סיבה.